

ชื่อวิทยานิพนธ์	ลุนตยา-อเชะ: สื่อสัญลักษณ์ของชนชั้นสู่กระบวนการกลายเปลี่ยนสินค้าทางวัฒนธรรม
ผู้เขียน	วริศสาร ชลิดาพงศ์
หลักสูตร	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. บังอร ศิริสัญลักษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผณิตรา ชีรานนท์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง ลุนตยา-อเชะ: สื่อสัญลักษณ์ของชนชั้นสู่กระบวนการกลายเปลี่ยนสินค้าทางวัฒนธรรมฉบับนี้ เป็นการศึกษาและทำความเข้าใจปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับผ้าที่เคยรับใช้ในราชสำนักพม่าและล้านนา คือผ้าลุนตยา-อเชะ ผ้าพม่าที่มีระบบการผลิตในสังคมแบบจารีต ผ่านการให้ความหมายและการกำหนดบทบาทหน้าที่ในสังคมที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคติความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยไว้ 2 ประการดังนี้ (1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ของผ้าลุนตยาในสมัยพระราชยาเจ้าดารารัศมี (2) เพื่อศึกษากระบวนการกลายเปลี่ยนสินค้าทางวัฒนธรรมของผ้าลุนตยา การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เริ่มต้นศึกษาข้อมูล จากเอกสารทางวิชาการ ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับผ้าลุนตยา เพื่อเตรียมความพร้อมและใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยในลำดับต่อไป จากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มเป้าหมาย ที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และนำข้อมูลที่ได้ มาทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดที่ได้วางไว้

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่ของผ้าลุนตยาในอดีตถูกนำไปใช้เป็นสื่อสัญลักษณ์ทางสังคม และใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดกฎระเบียบและการแสดงออกทางสังคม อาทิ ผ้าลุนตยาถูกนำมาใช้เพื่อเป็นสื่อสัญลักษณ์ของชนชั้น เพื่อใช้แสดงตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมของผู้สวมใส่ การถวายผ้าลุนตยาในกิจกรรมทางพุทธศาสนาเพื่อแสดงความเลื่อมใสศรัทธา ล้วนเป็นการแสดงออกผ่านระบบสัญลักษณ์ที่คนในสังคมสามารถสื่อสารและถอดรหัสความหมายที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การศึกษาการให้ความหมายของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ เคลื่อนไหวและทำให้มีการหมุนเวียนของผ้าลุนตยาโบราณในตลาดการค้าผ้าในพื้นที่ที่ผู้ศึกษากำหนด จนนำไปสู่การกลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมพบว่า การให้ความหมายของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นกระบวนการผลิตสร้างคุณค่าและให้ความหมายต่อวัตถุที่เชื่อมโยงกับมิติทางสังคม รวมทั้งการสร้างปัจจัยการตลาดเพื่อให้เกิดพลวัตในการขับเคลื่อนวัตถุที่เป็นผ้าลุนตยาโบราณให้หมุนเวียนอยู่ในระบบตลาด และใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองทางการค้าที่มีผลให้ผ้าลุนตยาโบราณมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิมหลายเท่าตัว

เมื่อผ้าลุนตยากลายเป็นสินค้าชนิดหนึ่งในระบบตลาด ท่ามกลางสังคมแห่งการบริโภคที่มีสินค้าให้เลือกบริโภคอย่างหลากหลาย การเลือกบริโภคสินค้าชนิดใดจึงขึ้นอยู่กับ “รสนิยม” ของปัจเจกที่สามารถเลือกบริโภคตามความต้องการของตนเอง

คำสำคัญ: ลุนตยา-อหะ / สื่อสัญลักษณ์ / การกลายเป็นสินค้า

Thesis Title	Luntaya-Acheiq: From a Symbol of Class to Cultural Commoditization
Author	Warissar Chalidapong
Degree	Master of Arts (Cultural Studies)
Supervisory Committee	Dr. Bangon Sirisunyaluck Asst. Prof. Dr. Sorabud Rungrajsuwan Asst. Prof. Dr. Phanintra Teeranon

ABSTRACT

The present study research Luntaya-Acheiq: A Symbol of Class to Cultural Commoditization was conducted in attempt to seek historical and socio-cultural reflections across space and time. Luntaya-Acheiq was Burmese/Myanmar traditional textile not only as once a highly cultured and fashionable favored pattern for the uses of Burma and The Kingdom of Lanna their Majesties, but also as the most prominent identities which symbolized beliefs, religion, culture and traditions.

The study is organized in two following purposes. First, tracing back history and its connotation during the period of Phra Raja Jaya Dara Rasmi (Her Highness Princess Dara Rasmi) and monarchical institution reformation afterwards. Second, studying the new outlook of Luntaya-Achiek as a symbol of class turned to cultural commoditization approached in ancient textile market. In order to acquire information for the research, basis data were primarily gathered from literature review, pictures and to insure success of the study, the researcher hence conducted further data by administering an exploratory in selected target areas in Amphur Muang of Chiang Mai and Amphur Muang of Chiang Rai Provinces (Amphur Muang means city or

district in general). Usable data were then examined, analyzed and finalized within intended cope of the research.

Results reported that Luntaya-Acheiq itself in the past was a symbolic/significance root in societal strata. For example, depicting aristocracy class distinction and social differences, dedicating a Buddhist religious services, as a symbol of class being widely communicatively decoded in the same perception.

Inspection of analysis results of the new meaning as a symbol of class turned to cultural commoditization founded that Luntaya-Acheiq was a dynamic mechanism tool in textile market sector intently linking with its unique characteristic past value in order to drive up appreciated number of price with turn overtime consumption cycle.

Nowadays Luntaya Textile becomes one kind of commodity among other things. In considering a kind of textile to buy, it depends on consumer individual way of 'taste' to select his/her requirement of a cloth.

Keywords: Luntaya-Acheiq / Symbol / Commoditization